

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt II. Concordia inter Pontificem & Gallum iterùm agitata. Joannis Baptista à Monte obitus. Armorum cessatio firmata. Septemuirum Tridento discessus. Sessio prorogata. Aduentus Oratoris Lusitani, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1551.

mine seruaturum; simulque aduersus vtriusque Principis molimina defensurum. De tertia, Henrico abundè cautum dicebat, præter obligatam à se fidem, per tot benevolentia suæ pignora, quæ Rex acceperat; quin affirmabat, nulli se labori incommodoque parurum, vt communem pacem componendam curaret.

Is erat rerum status, cum Pontifex exeunte Decembri Cameracensem ad Cæsarem iterum misit. Verum cum auctor huius Historiæ, ob dierum propinquitatem non animaduertisset antea, duas fuisse Camaiani missiones, in leuem aliquem lapsum incidit, qui tamen nihil officit Operis proposito, in editionibus Italicis. Summa mandatorum, quæ secundo loco dederat, ad duo capita redigebatur:

Alterum, Vt Cæsarem edoceret de iis quæ Verallus acturus erat, eidemque demonstraret, vbi aduersus Gallum belli causa cessaret, rationi consentaneum omnino futurum, vt concordiam Pontifex redintegraret.

Alterum, Vt vbi pax non succederet, instaret Carolo ad armorum continuationem urgendam, eandemque interim strenuè proseguendam, occlusis auribus callido pellacis spei sono; cum apparatus armorum sit efficacissimum instrumentum non minus ad pacem quam ad victoriam reportandam.

C A P V T II.

Concordia inter Pontificem & Gallum iterum agitata. Joannis Baptistæ à Monte obitus. Armorum cessatio firmata. Septemvirum Tridento discessus. Sessio prorogata. Aduentus Oratoris Lusitani, eiusque cum Oratoribus Ferdinandi contentio.

1552.

^a Tom. ex
hat in octa-
uo Adriani
libro.

^b Litteræ
Dandini Ro-
mæ ad Ve-
rallū, 26. De-
cemb. 1551.
& 8. Ianua-
rij 1552.

QUAMquam initio Gallus^a se libenter assensurum ostenderet, vt Octavius Parmam desereret; tamen obstaculum aut offendebat aut opponebat in triplicis propositæ conditionis negotio. Cumque illi prosperè cederet Parmæ ac Mirandulæ propugnatio, incepit paulatim ad pactiones sibi auctiores animum adicere; non per odiosam speciem, quasi debitas illas exigeret, sed per modestiorem formam, quasi Pontificem cohortaretur ceu beneuolus consultor, & obsequiosus rogator. Ad hoc transigendum^b destinatus à Rege est Turnonensis Cardinalis, præcipuus Gallicarum partium in Italia rector, qui Venetijs, sicuti diximus, morabatur. Is verò securitatis tabulas à Pontifice petiit: sed illi responsum est, Huiusmodi Purpurato tabulis haud opus esse; tamen non

tam ad ipsius securitatem quàm ad speciem dignitatis, Abbatem Rossetum, Pontificis Cubicularium, qui eum deduceret, missum iri titulo Commissarij, vt vocant. Atque ita effectum est. Turnonius itaque vt Romam peruenit, vrgere denuò Pontificem cœpit, ne recusaret, ab Octauiò Parmam retineri, oblati in reliquum amplis conditionibus. Et, ad augendum suæ mercis pretium, animabatur à cupiditate, quam agnoscebat in Pontifice, illius emendæ. Egrè patiebatur ex altera parte Iulius, à Gonzaga non modò remissius geri bellum, sed frequentes com meatus, qui per ditionem Mediolanensem, à se Cæsaris nomine administratam, & per Mantuanam, illius fratris filio subiectam, Parmam importabantur (cò protracti à magne pellacissimo, id est, ab illecebra certi & ingentis lucri) nequaquam impediri. Ex altera parte angebatur ob vicinam classis Turcicæ excursionem; timebaturque, ne sibi, quasi maiestatis tenaciori, vitio verteretur apud Deum & apud homines, quòd exactam sui clientis obedientiam erga se, communi subditorum quin & Christianorum saluti prætulisset.

2 Cœpit igitur aurem præbere illi conditioni, sine qua parum is sperabat quidquam confectum iri. Actum proinde est de armorum suspensione, quæ Pontificis dignitatem illasam seruaret supra quàm pacis nomen effecisset; sed quæ sensim postmodum pax euaderet. Interim Octauius in Parmæ possessione maneret; cui exacto biennio liberum esset stabilem cum Ecclesiâ concordiam sancire, ab omni erga Regem obligatione soluto: Traderetur duobus Farnesijs Cardinalibus Castrensis Principatus, qui pro ea prudentiæ lege, quæ cuique præcipit odisse tamquam amaro, à Pontifice per eiusmodi moderationem occupatus fuerat, vt Farnesianos administratos reliquerit, rem ciuilem & œconomicam curaturos, imposito solum ad res bellicas administrandas Rodulfo Baglioni: Ne illic plus militum quàm ad solum præsidium haberetur: Vt Rex simul & Octauius sponderent, nullam per ea loca illatum iri molestiam aut Pontifici, aut etiam Cæsari, vbi vellet ad eas pactiones accedere: Vt Rex boni filij partes erga Pontificem expleret, sineretque Ecclesiastica negotia e suo regno Romam adire. Hic erat agitata concordia modus.

3 At verò Cæsar, tamen si distractus motibus, quos ei Protestantium arma minabantur, adeoque virium impotens ad exterâs expeditiones, Pontificem omni studio dehortabatur, ne huiusmodi pacta conficeret. Idem pariter vrgebat Io. Baptista Montanus, Pontificis fratris filius, armorumque supremus Præfectus, qui iuuentâ fer-

1552.

uidus, magnique plenus animi, militarium artium supra modum appetens ac peritus, & in iis laborum discriminumque contemptor, nihil ardui ac formidabilis egregiâ sanè virtute declinabat, & per illius belli exitum sibi singularem nominis gloriam ardentissimè cupiebat. Quare cum per ætatem nequiret ille speciosum ab honesto discernere, ad magnificam quidem, sed inconsideratam denuntiationem progressus erat; Vbi patruus suo muneri defuisset, non idcirco se illi adhæsurum, sed militiam tamquam Cæsaris militem profecurum. Quæ denuntiatio Pontificem in angustias redigebat: sed ab eiusmodi angustiis per infortunium longè molestius liberatus est Iulius. In conflictibus ad Mirandulæ obidionem quò plus virtutis, eò minus cautionis Montanus ostenderat: quapropter in grauiâ proximaque pericula se coniecerat, non satis diuidicans, quanti referat Principis, hinc priuati militis, hinc supremi Ducis vita, adeoque quàm inæqualis vtrique cura impendenda sit ex recta fortitudinis norma; quæ, sicuti virtutes reliquæ, à Prudentia regitur. Vnde Pontifex summâ sollicitudine illum admonendum curauerat, ^e prænuntians, si quid ferale accidisset, eius mortem exitum belli cum hostium emolumento futuram: nolle profecto se ex obidione Mirandulæ adeò lugubrem fructum decerpere. Sed ardens iuuenis, qui gloriæ caput deuouerat, & illi gloriæ, quæ idolum quoddam est ex aura populari conflatum, non lux sincera è sapientum comprobatione coalita, neglexit quasi imbellia, tenerioris patris monita, è prudenti Principis meditatione profecta. Quare in quodam cum hostibus congressu per singularem virtutem in arma corruens, & alieni sanguinis cupidior quàm æstimator sui, hostibus ignotus, multis datis acceptisque vulneribus, extinctus cecidit. Eius postea cadauer plurimorum capitibus constitit, tum intersectoribus illud sibi auidè affectantibus, tum Pontificiis, qui dedecore iraque inflammati ipsum defendere ac vindicare constanter voluerunt. Id causæ fuit, quòd Pontifex cessationem ab armis transegerit, suis confestim iussis ab omni hostili vi propè Parmam ac Mirandulam se abstinere, concessâ tamen Cæsarianis certodierum interuallo facultate, in munitiones à suis relictas ingrediendi. Verùm, siue quòd horum milites eò missi tyrones essent & inepti, quemadmodum causatus est Pontifex, ^d siue quòd Pontificiis haud placeret vt illi proprio tunc nomine depugnantes, ac frederis vinculis soluti, rem fortius agerent, quemadmodum Cæsariani affirmarunt; nec ingressus in munimenta circa Mirandulam, nec obidionis continuatio ipsis prosperè cessit. Quamobrem cum postea

^e Litteræ Dandini, nomine Pontificis, ad Io. Bapt. Montanum, Româ, die 12. Ianuarij 1552.

^d In mandatis Episcopo Montis Falsci datis, missi ad Cæsarem post Parmensem concordiam.

postea concordia, de qua diximus, inter Pontificem & Cardinalem Turnonium Regis Galliae & Octavij nomine ad biennium statuta fuisset, relicta Caesari ad eam accedendi libertate, ipse pariter illam comprobavit, statimque inter Caesarianos & atque inter Octavianum Gallique administratos par armorum suspensio firmata est. Pontifex vero sequestrum se gessit, & ut Caesar Farnesios in gratiam reciperet, quibus, pro humanorum foederum infirmitate, humanorumque consiliorum fallacia, ex hac ipsa concordia (quae tunc rebus Henrici Regis adeo accommodata, adeoque apta ad fovendam alienationem ab Hispanis, conjunctionemque cum Gallis videbatur) orta postmodum opportunitas est se arctius cum Hispano coniungendi; cum ab eo non pacificam modo Parmae possessionem obtinuerint, sed prope desperatam iam restitutionem Placentiae, sicut infra patebit.

4 Interea Protestantium Oratores, h quippe qui Tridentum accesserant, non ut concordarent, sed ut obturbarent, primum amplissimis publicae fidei ad securitatem tabulis haud praese tulere contentos: dein cum concionem habuisset Ambrosius Pelargus super Evangelio de zizaniis, dixissetque, nonnumquam haereticos, ne deteriora moliantur, esse tolerandos, altius conclamarunt, perinde ac si fuisset ille auditorum cohortatus ad fallendam in ipsos fidem; sed cum publica fuisset concio, nec auditorum testimonia ad querelam firmandam possent adducere, exostulare coeperunt, prorogationis tempore parari Canones de Sacramento Matrimonij, quod ipsorum Theologis non expectatis, nec re cum ipsis communicata, agendum non erat. Satis in aperto patebat exostulationis iniquitas, cum in more numquam fuisset expectari ne integras quidem nationes Catholicorum ad digerendos articulos propositos, qui, donec promulgentur, tamquam opus adumbratum non perfectum habentur: quin saepius euenerat, ut ad extremam usque horam non leuis in ipsis mutatio habita fuerit. Verumtamen qui postulanti satisfacere percipit, non tam postulati aequitatem considerat, quam postulantis firmitatem. Quapropter Caesariani balbutientes, cum Camaiano loquebantur, i non auli cunctationem exposcere, sed illius desiderium praese gerentes: & eodem modo super disciplinae emendatione agebant; ad quam voluissent ut Synodus plene animum conuerteret, ne tempus ad expendenda dogmata superesset: quae argumentum erant tam odiosum, quam emendatio gratum Protestantibus; ut qui in alteris haereses suas damnatas conspiciebant, in altera Catholicorum corruptelas.

1552.
e 25. Aprilis
in Commentariis apud
Borghesios.
f 29. Maij in
monumentis
apud Burghesios.
g In mandatis Episcopo
Montis Falisci datis, ut
in scripturis apud Burghesios.

h Vide Adrianum lib. 8. & Paruram lib. 6. titim. primae partis.

i Litterae Camaiani ad Massarelum, 22. Febr. 1552.

1552.

¶ Lib. 23.

Postea pro consuetudine Principum, qui molestas sibi res ab aliorum ministris gestas incusant, quasi profectas ex utilitate privata, non è Domini commodo, cœperant Cæsariani multitare, à Crescentio, diuturnioris procul ab Vrbe moræ impatiente, agi festinantius quàm maturius negotia Concilij, nimiumque auctoritatis in iis discutiendis adhiberi. Sed hoc ne suspicari quidem licebat, quemadmodum alibi ostensum est. Etenim ex ipso Sleidani calculo^k, Synodo tunc aderant, præter Tridentinum, ac tres Præfides, septuaginta duo Episcopi; ex iis verò viginti quinque erant Hispanienses, octo Germani, duo è Sardinia, quatuor è Sicilia, & unus ex Pannonia, qui omnes numero quadraginta Cæsariani erant; et reliquis viginti duobus Italis maior pars obstricta Cæsari, quâ familiæ clientelâ, quâ subiectione Diæceseos: & inter minores Theologos, numero quadraginta duos, continebantur viginti quinque Hispani, & duodecim Belgæ. Hoc pacto à Sleidano enumerantur. Et quamquam numerus maior esset, quàm Sleidanus recenset, tum Episcoporum, qui reipsâ aderant septuaginta octo, præter Abbates, summosque Regularium Ordinum Præsides, tum etiam minorum Theologorum, qui sexagenarium explebant numerum, tamen in utrisque ij qui Cæsari addicti erant, eadem seu parum diuersâ proportionè reliquos superabant. Sed, sicut hoc etiam posito verum est, à Cæsarianis ea fuisse in Legatum iacta; ita discrepat à vero, Cæsarem per solemnium denuntiationum minas contendisse, ut Pontifex procrastinationem imperaret, adeoque illum à festinatione deterruisse, quemadmodum Suauis affirmat, adiciens, postea fuisse missum ad hanc rem à Carolo certum hominem Romam ac Tridentum; nescit tamen illius nomen, pro more impostorum, qui ne conuincantur, generatim narrant. Et sanè Iulius, cui neque Rex Galliæ per denuntiationes metum incusserat, neque antea Carolus V. tunc victor, & cum ille adhuc in Purpuratorum esset ordine, multò minùs in præsentia huiusmodi denuntiationibus cessisset, dum Cæsarem conspicabatur aduersâ laborantem fortunâ, atque tunc ut cum maxime Pontificiæ opis indigentem, anxiumque ne ille cum aduersario Rege coniungeretur. Ac palàm quidem fecit Iulius hanc sui fiduciam aduersus Caroli sensa, non solum in concordia, quam narrauimus, cum Gallo, sed in suspensione Synodi, de qua mox dicemus.

l In cœtu
18. Martij,
ex Diario
Magistri cæ-
rimoniarum.

Res ita se habuit: Cùm Cæsar blandè se gessisset, rogauisset, que Synodum, ut reliquorum Protestantium accessum præthelaretur, Pontifex ac Patres consensere prorogandæ Sessioni,

quæ^m fuerat indicta 19. Martij, vsque ad Kal. Maias: ad quod etiam iuuit discessus Tridento Septemviri Treuirensis, ob armorum rumoremⁿ, quamquam per speciem ægræ valetudinis; quod post eâ^o imitati sunt duo reliqui Septemviri, aperte professi, se ad suas ditiones tuendas proficisci, at simul polliciti, se redituros vbi primum ea suspicio defuisset.

7 Hos inter euentus Pontifex, per grauem indignationem & querelam habitam in Senatu, p nuntios excepit violentæ necis Martinusio Cardinali illatæ, non solum specie atrocis, sed etiam deturpatæ à fama, semper potentioribus inuida, & miseris fauente, ad enormia quæque consiliorum molimina res reuocante: perinde quasi Ferdinandus Rex per horrendum illud ingrati animi scelus aspirasset ad occupandum ingentem thesaurum, qui pro vulgi opinione, falsâ postmodum comperta, penes Martinusium erat; atque ad subterfugiendum graue onus annuæ pensionis, quâ octoginta milia scutorum illi soluerentur, eidem promissæ ad pristina ipsius promerita compensanda. Sed hæc nimis abhorrebant tum à Christiana pietate, & ingenita Ferdinando æquitate ac mansuetudine, cui potius vitio vertebatur, quod frigidiori studio fontes reprimeret, quam quod voluntario scelere in insontes seuiret; tum etiam ab eiusdem vtilitate, cui conducibilis sanè fuisset, ad nouum & adhuc nutans sceptrum confirmandum, illius hominis vita, qui Ferdinando illud tradiderat, si cum auctoritate fides etiam in eo persistisset; atque ita planè hic rumor lentâ quidam, sed certâ temporis luce falsus detectus est.

8 Interea quò populari se infamiâ liberaret Rex, prolixum libellum, scriptum ad Franciscum Villaquium Episcopum Raabensem, suum^o in Hungaria Proregem, vulgavit, vbi exacta rei gesta ratio reddebatur: quam magis adhuc legitimè purgandam curauit apud Pontificem, à quo ipse in ius accitus fuerat, delegatis hominibus ad rem pro iure inquirendam. Quare paucos post dies auditâ Romæ Regis defensione, seiuncta ipsius causa in Senatu fuit^o ab eorum causa, qui Cardinalem interfecerant: cumque neutiquam probaretur ea cædes à Rege demandata, ipsum extraculpam esse iudicatum est. Postea interfectores Romam venerunt, & absolutionem honorificè impetrarunt; in qua admissum facinus Christianæ Reipublicæ salutare declarabatur, sicut ipse Suauis indicat. Verùm quemadmodum in coniurationibus contingere solet, vt numquam ipsarum textura credatur, cum ante exitum earum tela præciditur, ita in hominum opinione scriptorumque narratione incerta semper stetit.

1552.
m Acta Actis
Æliæ,
16 Februar.
& 12. &
13. Martij,
n 16. Febr.
in dicto Dia-
rio.
o 21. Martij
ex eodem
Diario.
p 18. Ianua-
rij 1552. in
Actis Consi-
storialibus.

q Apud Bzo-
onium an-
no 1552.

r 12. Februa-
rij, in Actis
Consiatoria-
libus.

Historia
Concilij Tri-
dentini
lib. 13.
cap. 2.
11.
12.

1552.

In ultimo
libro primæ
partis.

fletit innocentia seu proditio Martinusij. Non tamen hæc opinionum varietas dignum excusatione Suauem reddit, dum ipse, tamquam certæ communiq̃ omnium persuasione, adhæret illi, quæ Regem magis onerat velut iniquum in cæde patranda, & Pontificem velut imbecillum in absoluteione indulgenda; cum ipse probè nouerit id quod scribit Paulus Paruta Reipublicæ Venetæ Chronographus, adeoque peritissimus earum potissimè rerum, quæ ad Turcam spectabant, de quo Senatus ille vel maximè sollicitus id temporis erat. Hic igitur inter Italicos scriptores egregius, non sinceritatis minùs quam descriptionis candore, nec pietatis quam prudentiæ luce, citra omnem dubitationem affirmat agitatum ab interfecto Martinusio proditionem.

In iis quæ pariter ad Ferdinandum attinent, accidit interim Tridenti alia quamuis longè leuior perturbatio. Cum illuc Lusitanæ Regis Oratores die 5. Martij peruenissent, quorum primus Iacobus de Silua è regio erat Consilio, secundus Iacobus Gouea Theologus, tertius Ioannes Pæz Iurisperitus, controuersia de loco inter eos & Regis Romanorum Oratores coorta est. Quamobrem die 19. Martij diu id expensum, tum à Patribus vnà cum ipsis Oratoribus, quorum singuli pro re sua rationes plurimas adducebant, tum postea seorsim à solis Patribus. Statutum postremò est, vt eà vice primus Lusitanus Orator inter Episcopos è regione Præsidum sedem haberet, ibique legationem suam atque obedientiam exponeret, dum Oratores Ferdinandi in Legati Conclauis morarentur. Id ita effectum. Tum dimissis Oratoribus, ab eo qui à secretis erat perlecta est responsio iam parata, illis reddenda, cui per verbum *Placet* assensum ab omnibus: dein ipsis reuocatis ab eodem recitata. Sed cum adhuc lis perstaret de loco in aliis seu cœtibus seu Sessionibus obtinendo; & Præsides ac minores Patres pro concordia frustra laborassent, eius decisio in Pontificem reiecta: & quemadmodum in quibusdam monumentis comperi, Episcopus Zagabrientis, vnus ex Ferdinandi Oratoribus, hac de re Romam scripsit ad quemdam Pontificium administrum; commendauitque sui Principis rationes, eundem rogans, vt exemplum aliquod in suam rem suppeditaret, curaretque sibi propitiam Pontificis sententiam, siue Ferdinandus spectaretur tamquam Romanorum siue tamquam Pannoniarum Rex; qui titulus efficacior videbatur, quippe regni non ipse, sed re ab eo possessi: & illius quidem regni nomine legatione is Episcopusungebatur. Sed responsum est Româ, post adhibitam diligentiam deprehendi, veterem esse controuersiam, nec vnquam de-

23. Aprilis
1552.

cisam, quod ad facellum Pontificium spectabat; atque in Concilio Constantiensi fuisse generatim præscriptum eundem ritum inter Oratores, qui in selectioribus Ecclesiæ officiis Romæ coram Pontifice seruabatur: proinde nolle Pontificem nondum auditis partibus quidquam decernere. Vidèri, facilius rem posse componi, si Oratores Ferdinandi, uti qui erant Episcopi, in Episcoporum ordine, sed supra ceteros sederent; Lusitanus verò, quippe laicus, inter Oratores laicos locum haberet. Vbi per hoc haud fieret satis, aliud cum Tridentinis Patribus consilium excogitarent.

Lis nec diiudicata nec composita perstitit vsque ad 24. Aprilis diem, quo generalis confessus habendus erat, non quidem in Legati domo, ubi ex lethali tunc morbo is decumbebat, sed in templo. Quare cum & pro dignitate & pro more Oratores omnes adesse deberent, conuentum est (quod & præstitum fuit tum eo die, tum proximâ, ac deinde sequenti die 27. quibus conuentus habiti, & similiter die postero 28. quo Sessio sexta & postrema sub Iulio celebrata est) ut Oratoribus Lusitanis locus daretur è regione Cæsareorum Oratorum, hoc est, ad dexteram ante Præsidium sedes, ubi sedere iam consueuerant Septemuii Ecclesiastici, è Synodo tunc profecti; Oratores verò Ferdinandi subsellia tenerent ad sinistram prope Cæsareum, editâ prius à Præsidibus publicâ solemnique declaratione, id fieri per eam dumtaxat occasionem, consentientibus partibus quietis gratiâ, & nihil inde detrahendum illarum seu cuiuslibet alterius iuri; & ne quid oriretur detrimenti ex prærogatiua, in solemnî sacrificio Sessionis die consuetus pacis ac thuris honor nulli Oratorum fuit exhibitus; rei verò peractæ legitimam testificationem, die 5. Maij signatam à Præsidibus, Lusitani voluerunt. Sed hæc postea euenere, tametsi narrata sint hoc loco, ut rei totius series vnico prospectui subiiceretur: cum Historiæ imitanda sæpè sit quorundam speculorum conditio, in quibus varia inter se diuisa in vnâ imaginem coalescunt.

1552.

CAPVT III.

Legati morbus. Arma à Lutheranis mota. Cæsaris ac Tridenti discrimina. Multorum Antistitum discessus. Synodi suspensio. In eam contestatio quorundam Hispanorum Patrum. Legati obitus.

¶ 25. Martij,
ex Diario
Magistri cæ-
rimoniarum.

¶ Diarium
Magistri cæ-
rim. qui huic
eventui ad-
fuit, & eum
narrat sub
25. Martij.

IAm verò par est ad incepta nos regredi. Paucos intra dies inci-
dit in morbum Legatus: ^a & ut mos est, Magnatum ægrota-
tiones adscribi semper animorum ægritudini, perinde ac si in
ipsis, aduersus quàm in reliquis hominibus vsuuenit, non animus ex
corpore, sed corpus semper ex animo tantum pati posset; ita credi-
tum est, morbum ab eo fuisse contractum ex ægrimonia, quòd Syn-
odus se duce progressus haberet improspetos, & contra præceptam
spem, quin propinquæ solutionis indicia præ se ferret. Neque hæc
negauero quod narrat Sleidanus, tamen à Spondano probabili
coniecturâ reiectum tamquam scriptoris aperte maligni narratio-
nem, à nullo reliquorum auctorum confirmatam; nimirum, Crescen-
tio pridie quàm æger decumberet, vesperi fuisse visum ingentem ac
nigrum canem, toruis oculis: quare accitis duobus cubicularis ab
eo impositum, ut illum abigerent, quem idem sub propinqua men-
sula latere affirmabat; sed diu conquistus huiusmodi canis nul-
quam repertus est, nisi in heri phantasia, in qua referunt perman-
tisse ad ipsam donec viueret perturbandam: haud, inquam, factum
negauero; nam in iis quæ apud me sunt monumentis ^b, id verè nar-
ratur. Leuis tamen peruersæ quæque mentis est, argumentum deduce-
re æternæ vindictæ illi viro infligendæ, ex oculorum præstigijs, quas
consuetas nouimus iis qui ob humores lethali corruptioni proxi-
mos hallucinantur. Quamobrem maiori cum grauitatis laude Sua-
uis hanc rem neglexisse, quàm Sleidanus aut supra verum amplifi-
casse, aut supra verisimile interpretasse visus est.

Ægrotante Legato primas partes Pighinus exercebat: tunc verò
accidit, ut explosi Protestantium cuniculi in Cæsarem impetum fe-
cerint. Mauritius Septemuir, & iniuriæ sibi ducens numquam im-
petratam libertatem Philippi Lantgrauij, soceri sui, qui se Carolo
dederat, acceptâ fide de carcere non perpetuò futuro, & dedecori
sibi vertens Cæsaris scomma, quo respondebatur, nullam diutur-
nitatem esse perpetuam, conspiratione initâ cum pluribus Germa-
niæ Principibus ac Rege Galliæ, arma mouit: & cum facile præse-
dium externorum vincatur, vbi ciuium animi possidentur, leui ne-
gotio